

A Lutheránia istentiszteleti szolgálatainak rendje (1998. szept. –dec.)

Szept.	6.	13. So. n. Trinitatis	Homilius, G. A.: Ich freue mich im Herrn
	13.	14. So. n. Trinitatis	Distler, H.: Lobet den Herrn
	20.	15. So. n. Trinitatis	Bach, J. S.: Jauchzet Gott in allen Landen BWV 51
	27.	16. So. n. Trinitatis	Franck, M.: Es ist ein grosser Prophet unter uns
Okt.	4.	17. So. n. Trinitatis	Buxtehude, D.: Missa Brevis
	11.	18. So. n. Trinitatis	Brahms, J.: Geistliches Lied Op. 30.
	18.	19. So. n. Trinitatis	Bach, J. S.: Ich will den Kreuzstab BWV 56
	25.	20. So. n. Trinitatis	Bach, J. S.: Ein feste Burg BWV 80
Nov.	1.	21. So. n. Trinitatis	Bach, J. S.: Was Gott thut das ist wohlgetan BWV 98
	8.	22. So. n. Trinitatis	Bernhardt, Chr.: Missa Brevis
	15.	Az egyh. év utolsó- előtti vasárnapja	Schütz, H.: Pater noster
	22.	Örökélet vasárnapja	Bach, J. S.: Wachet auf ruft uns die Stimme BWV 140
	29.	1. Advent	Bach, J. S.: Nun komm der Heiden Heiland BWV 62
Dec.	6.	2. Advent	Kodály Zoltán: Adventi ének
	13.	3. Advent	Brahms, J.: O Heiland reiss die Himmel auf Op. 74/2
	20.	4. Advent	Bach, J. S.: Karácsonyi oratórium BWV 248

Gyógyuló orgonáink

Tervezzük, hogy az Evangélikus Kántorlevélben időnként beszámolunk a megmentett, megjavított orgonákról. Egyrészt azért, hogy felhívjuk a figyelmet értékeinkre, másrészt, hogy ébren tartsuk egyházzeneink felelősségtudatát: orgonakincsünket óvni, gondozni kell, a hangszereket folyamatosan karban kell tartani.

Az 1998. év első orgonaátvétele január 22-én volt a Budapesttel határos Csömörön. Ezt a hangszert Peskó Zoltán tervei szerint 1942-ben építette a budapesti Rieger-cég. Pneumatikus kúpládás. Összesen nyolc regisztere van két manuálon. A másodikon van a mixtúra, aminek idehelyezése akkoriban szokásos volt, hiszen a pneumatikus kopolák segítségével könnyen kialakítható volt a plénum. A templomnak teljesen megfelelő nagyságú a hangszer. Rajta május 3-án koncertet is játszottam: meglepő volt, hogy kicsinyége ellenére mennyire sokoldalúnak bizonyult. A teljes felújítást a budapesti Sipos-Tarnai cég végezte.

Március 4-re fejeződött be a budapest-zuglói templom orgonájának teljes tisztítása és rendbehozatala. Felépülése óta (1984) nem volt tisztítva. Időközben a templom belső felújítása is megtörtént, ami porral, piszokkal járt. Így már nagyon időszerű volt a hangszer teljes revíziója és kitisztítása, hiszen igénybevétele nagy: egyúttal a Hittudományi Egyetem oktatási eszközeként és gyakorlóorgonájaként szolgál. A 19 regiszteres, kétmanuálos, pedálos, modern hangszer mechanikus csúszkaladás rendszerével kiemelkedően szép hangzású, amihez a templom remek akusztikája is hozzájárul. Az itt hallható orgonakoncertek erről tesznek bizonyosságot. A kiváló minőségű helyreállítás az orgonát építő cég, a budapesti Aquincum Orgonagyár munkája.

A *bényei* (Dél-Pesti Egyházmegye) kis 8 regiszteres, mechanikus csúszkaládás orgona is kellemes meglepetéssel szolgálhat mindazoknak, akik játszósztalához ülnek. 1867-ben építette *Bakos Károly* ceglédi mester. Sokáig elhanyagolt állapotban volt, majd 1969-ben valamelyest rendbe hozták, játszhatóvá tették, de igazán most újult meg, az utolsó rendbehozattal. Bakos mester alapos és becsületes munkáját dicséri, hogy a több mint száz éve szolgáló hangszeren végül is a javítás után még ma is jól lehet játszani, sőt művészi kifejezésre is alkalmassá vált. Örömmel mutatta be a hangszer szépségeit *Finta Gergely* orgonaművészünk június 14-én zenés istentisztelet keretében. Az eredményes felújítás a budapesti *Sipos-Tarnai* cég munkáját dicséri.

Kincsmentés történt *Balfon* (Sopron filiája) is. A gyülekezet a német kitelepítések következtében elnéptelenedett, így a hangszer is gondozatlan maradt, sőt használhatatlanná vált. A Nyugatról visszatérő régi hívek azonban igényelték, hogy látogatásukkor hangszerük az istentiszteleten megszólaljon. Az orgona a kiváló és híres mester, a soproni *Philipp König* alkotása 1822-ből. Igazi műemlék! Ezt ugyan rontotta az 1926-ban történt stílustalan bővítés, de az idén elkészült műemléki rekonstrukció visszaállította az eredeti, 1822-es állapotot. A kívül-belül megújult hangszer igazi ékszer, becses darabjává lett a magyarországi műemlékorgona-állománynak. A műemléki helyreállítást megelőzték a rekonstrukciót végző *Kormos Gyula* kutatómunkái. Levéltárak, elhagyatott paróchiák iratai között kereste mindazt, ami még fellelhető a König-orgonákkal kapcsolatban. Az általa ismert König-orgonákon méréseket végzett. Az elmúlt években e munkája nyomán lettünk gazdagabbak a harkai (szintén Sopron filiája) König-orgonával is. E hangszeren CD-felvétel készült *Szekendi Tamás* játékával. A Soproni Zenei Hetek régizenei koncertjeibe ezek a kis hangszerek máris bekapcsolódtak, mert felépítésük és intonációjuk miatt sokkal inkább alkalmasak a régizene megszólaltatására, mint bármely más, nagyobb, későbbi építésű orgona. — A balfi hangszer átadása július 7-én volt.

Ritka esemény, hogy egy orgonát teljesen le kell bontani, majd újra, ugyanoda fel kell építeni. Ez történt *keszthelyi* hangszerünkkel. A templom statikailag meggyöngült, s nagyrészt le kellett bontani, majd újra építeni. Az orgona 1939-ben épült, pneumatikus kúpládás *Angster*-orgona. Noha a kétmanuálos hangszeren csak 11 regiszter áll, régóta úgy tartjuk számon, mint Keszthely kedvelt, megbízható koncertorgonáját. Szép hangszínű regiszterei, ügyes diszpozíciója, pontosan működő pneumatikája kellemessé teszi a rajta való játékot. Az élményt nyújtó hangzást a templomhoz méretezett nagyság és intonáció is elősegíti. E hangszerhez sok jeles zenei esemény fűződik, többek között az, amikor a negyvenes évek végén *Gárdonyi Zoltán* szólaltatta meg az első, Gyenesdiáson tartott kántorképző tanfolyam keretében. — Az orgona bontását és jó minőségű visszaépítését ez év nyarán a szombathelyi *Kiss István* végezte.

Trajtler Gábor